

**БУХГАЛТЕРСЬКІ КНИГИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ (ОБЛКОВІ КНИГИ
ТА ЗАПИСИ ЗНАМЕНИТОГО ІТАЛІЙСЬКОГО БАНКУ МЕДІЧІ ТА
ІНШИХ ТОРГОВО-БАНКІВСЬКИХ КОМПАНІЙ)**

Й.Я. Даньків

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород,
Україна, e-mail: yosyp.dankiv@uzhnu.edu.ua*

М.Я. Остап'юк

*Карпатський інститут підприємництва, м. Хуст Закарпатської
області, e-mail: mirek8844@gmail.com*

Вступ. В доповіді розкривається генезис подвійної бухгалтерії на теренах Італії на основі застосування книг Франческо ді Марко Датіні, знаменитого італійського дому Медічі (1395 р.).

В період свого найбільшого розквіту банк Медічі мав п'ять відділень в Італії (Мілан, Неаполь, Піза, Рим, Венеція) і три зарубіжних (Авіньйон, Брюгге, Женева). Згодом женецьке відділення було переведено в Ліон, і відкрито ще одне відділення в Лондоні. Крім банку, Медічі контролювали три промислових підприємства у Флоренції: дві вовнопрядильні і одну шовкоткацьку майстерні.

Кожне відділення не тільки мало свої власні книги, але і вело, як правило, декілька головних книг, які доповнювали одна одну. Ця практика абсолютно не суперечила веденню книг за системою подвійності незалежно від того, застосовувались взаємопов'язані чи контрольні рахунки для з'єднання різних головних книг чи ні.

Слід зауважити, що середньовічні баланси не мали систематизованої форми, і статті перераховані в них, в такому ж порядку як вони були подані в головній книзі. Баланси Медічі і Датіні це об'ємні брошури, в яких кошти і зобов'язання перераховуються окремо, як правило, перераховувались першими.

Характерною особливістю венеціанської бухгалтерії було застосування рахунків «Товари, відправлені за кордон на ризик відправника», «Товари в дорозі, які є актуальними і на сьогоднішній день і продовжують застосовуватись в корабельних компаніях.

В той час як флорентійські компанії складали баланси щорічно, або в більш менш регулярні проміжки часу, венеціанці не бачили в цьому потреби. Не регулярне складання балансів було, звичайно, серйозним недоліком венеціанської практики.

До середини двадцятого століття усі рахували, що тільки другорядні фрагменти облікових книг знаменитого банку Медічі не були знищені під час заворушень або від рук охорони, яка не розуміла їх значення. Однак, в 1950 р. Раймонд де Рувєр, досліджуючи флорентійський архів, знайшов три тасмні облікові книги, які охоплювали відрізок часу без перерви з 1397 р. – дати заснування четвертої книги, яка, на жаль, не вціліла. Систематичне дослідження вченим флорентійських архівів увінчалось успіхом; була виявлена ціла серія балансів Медічі, не тільки серед документів Медічі, але і в записках флорентійського catasto, тобто в списках прибуткового податку. Частина цього матеріалу подається в цій доповіді, разом з матеріалом торгівельно-банківських домів Мілану, Венеції, Візантії.

На основі проведеного авторами доповіді дослідження, можна

зробити висновок, що ранні трактати не дають належної характеристики істинної практики середньовічного обліку. Усі провідні торгово-банківські центри дотримувались правила закриття книг і складання балансу. Цього правила також дотримувались і інші компанії, без ніякого сумніву на те. Таким чином, ранні трактати як в цьому, так і в інших відношеннях, не мали змоги дати чітку картину стану обліку. Відомо, що в середні віки, італійці були на вершині комерції, організації роботи товариств, банків і звичайно обліку. Крім основних факторів цього зростання: компанія, кредит і посередництво, відомі і інші, які сприяли досягненню найвищого рівня в Європі. До них слід віднести введення італійським математиком Леонардо Пізанським (Фібоначчі) у 1202 р. арабських цифр, вимірювальних приладів -- «абака» (середньовічна рахівниця). Про це вчений описав у своїй праці «Книга абака». Зростання математичних знань забезпечувало точність в розрахунках.

Зростання точності і юридичної обґрунтованості облікових записів сприяла і така унікальна в історії цивілізації подія, як прийняття відтвореного римського права, а згодом за ним почало формуватись і торгове (господарське право). Так, у середньовічній Італії купцями, банкірами почали створюватись посередницькі суди, які напроцьовували певні вимоги до записів. Основні з них, зокрема, передбачали наступне: 1) нехай закінчені операції записуються у відповідності з зростаючим порядком їх дат; 2) нехай у бухгалтерських книгах між записами не буде пустих місць; 3) нехай за кожною операцією буде посилення на дозвільний її документ; 4) нехай усі числа будуть цифрові і одночасно буквені, що б не було підробок.

Список використаних джерел

1. Остап'юк М.Я. Історія бухгалтерського обліку: навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. / М.Я. Остап'юк, М.Р. Лучко, Й.Я. Даньків.– К.: Знання, 2009. – 278 с.
2. Рувер Р. Как возникла двойная бухгалтерия / Раймонд де Рувер. – М.: Госфиниздат, 1958. – 67 с.
3. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: Учеб. пособие для вузов / Я.В. Соколов. - М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. - 638 с.

УДК 004.738.5:339.375]:7.074(477+438)

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КЛАСИФІКАЦІЇ ПРЕДМЕТІВ КОЛЕКЦІОНУВАННЯ НА ПРОВІДНИХ ІНТЕРНЕТ-АУКЦІОНАХ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Х.С. Демків

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

Невпинний розвиток та вдосконалення сучасних технологій, в тому числі всесвітньої мережі Інтернет, сприяє її використанню не лише заради розваг, але і з метою створення сучасних та ефективних торговельних майданчиків у режимі он-лайн. Таке зацікавлення та успіх, перш за все пов'язані з мобільністю виконуваних операцій та низьким рівнем витрат на здійснення різноманітних трансакцій. Тобто, в умовах високої конкуренції на ринку та обмеженості покупців у часі, продавці все частіше